

Κυματομηχανική

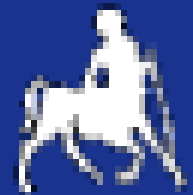
Σειρά V:

Γένεση Πραγματικών Κυματισμών

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας - Πολυτεχνική Σχολή

Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών

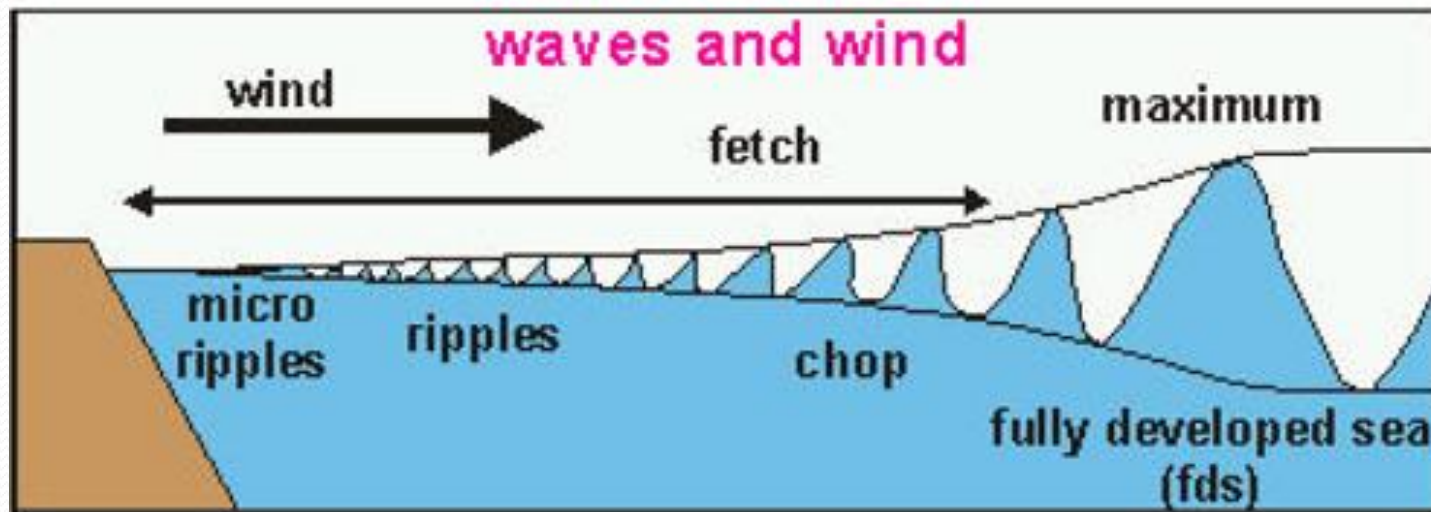
Δρ. Βασιλική Κατσαρδή

Ανεμογενείς Κυματισμοί

- Γένεση Ανεμογενών Κυματισμών:
  - *Μεταφορά ενέργειας* από τα κινούμενα κατώτερα ατμοσφαιρικά στρώματα στις επιφανειακές θαλάσσιες μάζες.
  - Η ενέργεια αρχικά περνά από την ατμόσφαιρα στην θάλασσα με την *διάτμηση* και στη συνέχεια με την *αναδιαμόρφωση του πεδίου των πιέσεων* πάνω από τις κορυφές και τις κοιλιές του κύματος.

Θεωρία Phillips (1957) και Miles (1960): Η κυματογένεση ξεκινά με γραμμική αύξηση του κύματος, λόγω συντονισμού με τις τυρβώδεις διαταραχές πίεσης και τριβής στην επιφάνεια και συνεχίζει με εκθετικό ρυθμό.

Γένεση των κυματισμών

Συσχέτιση ταχύτητας ανέμου στα 10m πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας με τον άνεμο σε ύψος z πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας:

$$U_{10} = U(z) \left(\frac{10}{z} \right)^{\frac{1}{7}} \quad 0 < z < 20$$

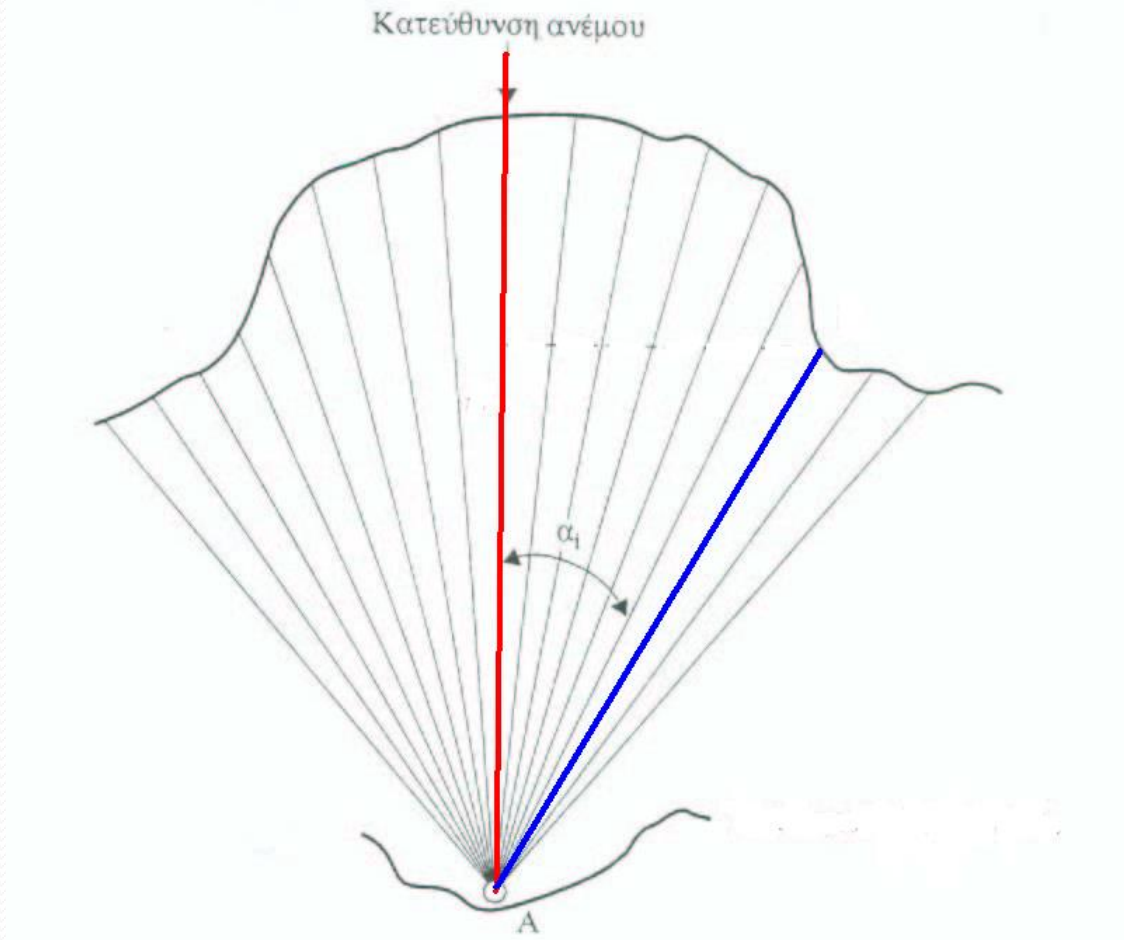
m/s

Ρυθμιστική ταχύτητα λόγω μη γραμμικής σχέσης ταχύτητας ανέμου και διατμητικής τάσης:

$$U_A = 0.71U^{1.23}$$

Τομέας κυματογένεσης: Κυκλικός τομέας $\pm 45^\circ$ εκατέρωθεν της κατεύθυνσης πνοής του ανέμου

Αποτελεσματικό ή ισοδύναμο ($F_{\text{effective}}$) μήκος αναπτύγματος των κυματισμών

$$F_{\text{eff}} = \frac{\sum_i F_i \cos^2 a_i}{\sum_i \cos a_i}$$

Αποτελεσματικό ή ισοδύναμο ($F_{\text{effective}}$) μήκος αναπτύγματος των κυματισμών

Σχεδιάστε τα απαιτούμενα για τον υπολογισμό του μήκους αναπτύγματος των κυματισμών που προκαλούνται από $\mathbf{B}\Delta$ άνεμο στην παραλία 'ΠΑΡΑΔΕΙΣΙ' της Ρόδου.

$$F_{\text{eff}} = \frac{\sum_i F_i \cos^2 a_i}{\sum_i \cos a_i}$$

Τα στοιχεία του κυματισμού H και T είναι συναρτήσεις των:

t_D = διάρκεια πνοής του ανέμου

U = ταχύτητα του ανέμου

F = μήκος αναπτύγματος των κυματισμών

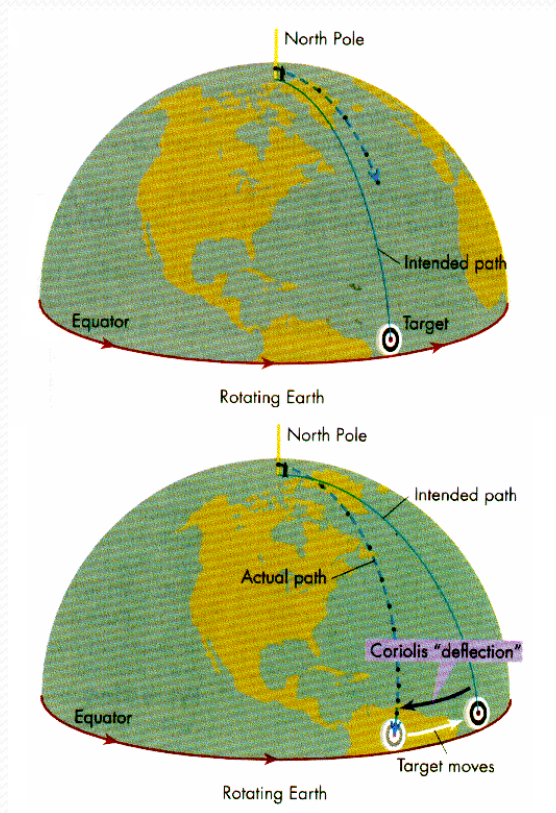
1. Ανάπτυξη με περιορισμένο F : t_D μεγάλο $\rightarrow$ Κύμα $\sim F$ & U
  2. Ανάπτυξη με περιορισμένο t_D : F μεγάλο $\rightarrow$ Κύμα $\sim t_D$ & U
  3. Πλήρως ανεπτυγμένη κατάσταση (FDS). F & t_D μεγάλα $\rightarrow$ Κύμα $\sim U_{10}$
- Οπτικές παρατηρήσεις από εμπορικά και πολεμικά πλοία από Βρεττανικό Ναυαρχείο
  - Κοντά στην ακτή:
    - κατακόρυφοι μεταλλικές ράβδοι $\leftrightarrow$ ηλεκτρικό κύκλωμα
    - Κυματογράφος πίεσεως στον πυθμένα
  - Πλωτοί ιππείς κυματων $\rightarrow 3D!$

Γεωστροφικός Άνεμος

Ο άνεμος που δημιουργείται από τη δύναμη της πίεσης και την δύναμη Coriolis (ή γεωστροφική δύναμη) που οφείλεται στην περιστροφή της γης.

Είναι οριζόντιος και η έντασή του εξαρτάται από την απόσταση των ισοβαρών. Πάνω από από ωκεανούς ή μεγάλες θάλασσες ο γεωστροφικός άνεμος πλησιάζει τον πραγματικό.

Δύναμη Coriolis

Γεωστροφικός άνεμος (Geostrophic wind)

$$U_g = -\frac{1}{\rho f} \frac{dp}{dn} = -\frac{1}{\rho(2\Omega \sin \varphi)} \frac{dp}{dn}$$

ρ η πυκνότητα του αέρα (1.3 kg/m³)

$f = 2\Omega \sin \varphi$ ο συντελεστής Coriolis

φ το γεωγραφικό πλάτος

Ω η γωνιακή ταχύτητα περιστροφής της γης

dp/dn η βαροβαθμίδα (1mb = 100 Pa/m²)

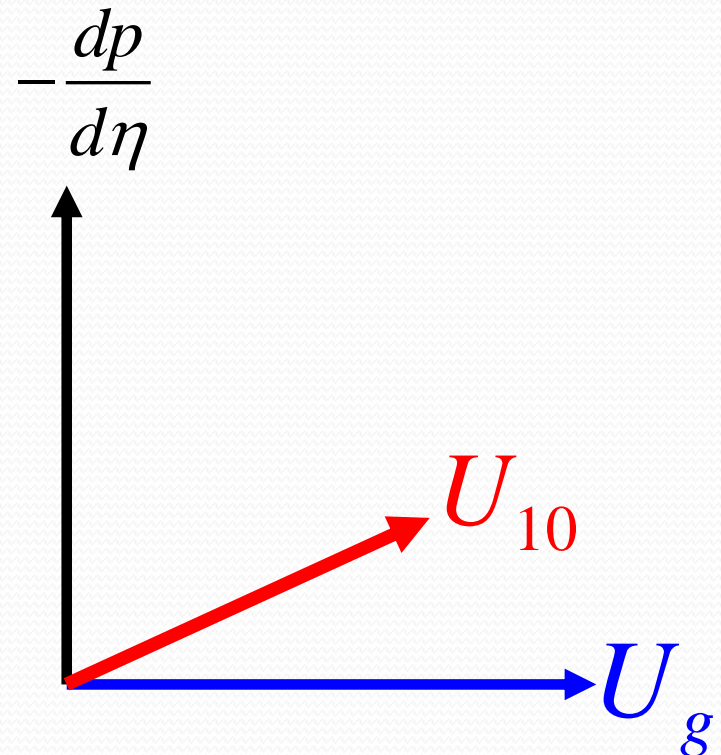
Γεωστροφικός άνεμος

(Geostrophic wind)

$$U_g = -\frac{1}{\rho f} \frac{dp}{d\eta} = -\frac{1}{\rho(2\Omega \sin \varphi)} \frac{dp}{d\eta}$$

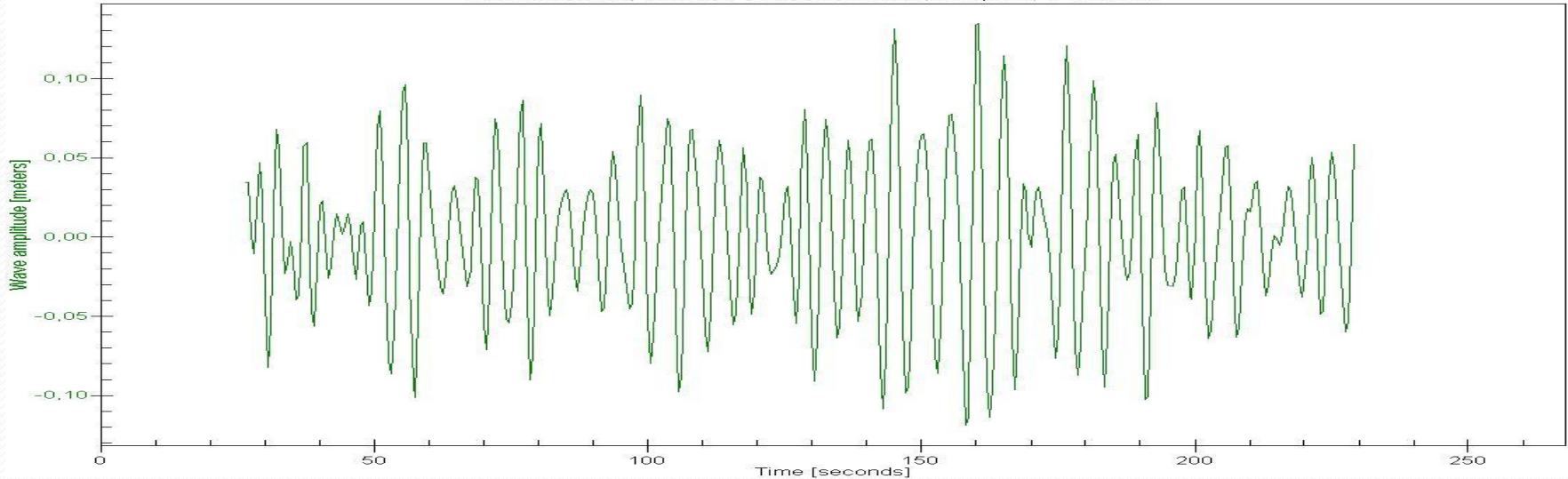
$$U_{10} = 0,60U_g$$

Ο επιφανειακός άνεμος U_{10} έχει κατεύθυνση στραμμένη προς το βαρομετρικό χαμηλό κατά $20^\circ - 40^\circ$

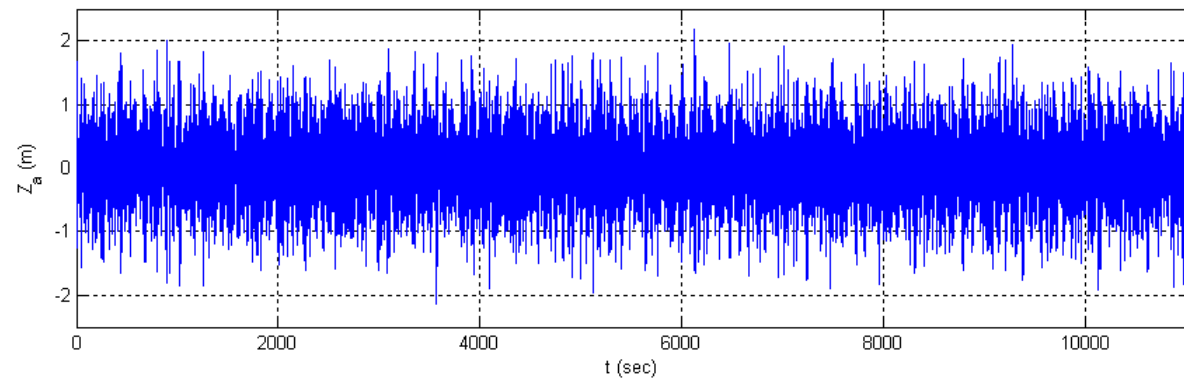
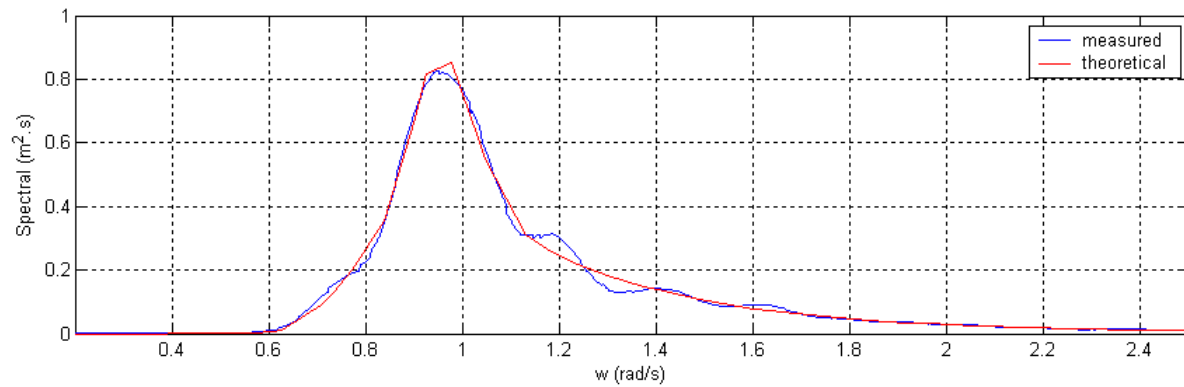
Πραγματικοί κυματισμοί

Wave Time Series Plot, series1.wt
Burst 10 of 210, Start 20 Feb 2008 03:01:20, 512 point, T=256 sec

- Οι κυματισμοί που δημιουργεί η επίδραση του ανέμου στην επιφάνεια της θάλασσας, δεν είναι «μονοχρωματικοί».
- Η επιφάνεια της θάλασσας μπορεί να προσεγγιστεί με σύνθεση περισσότερων απλών κυματισμών και να αναλυθεί ως στοχαστικό μέγεθος
- Ανεμογενείς κυματισμοί=στοχαστικά μεγέθη που ακολουθούν συγκεκριμένους πιθανολογικούς νόμους κατανομής

Spectrum

ΑΝΕΜΟΓΕΝΕΙΣ ΚΥΜΑΤΙΣΜΟΙ

Μονοχρωματικός κυματισμός
(1 συχνότητα)

$$\eta = a \cos(kx - \omega t)$$

η πραγματική μορφή της ελεύθερης επιφάνειας της θάλασσας μπορεί να προσεγγιστεί με επαλληλία ημιτονοειδών κυμάτων

$$\eta = \sum a_i \cos(\kappa_i x - \omega_i t + \varphi_i)$$

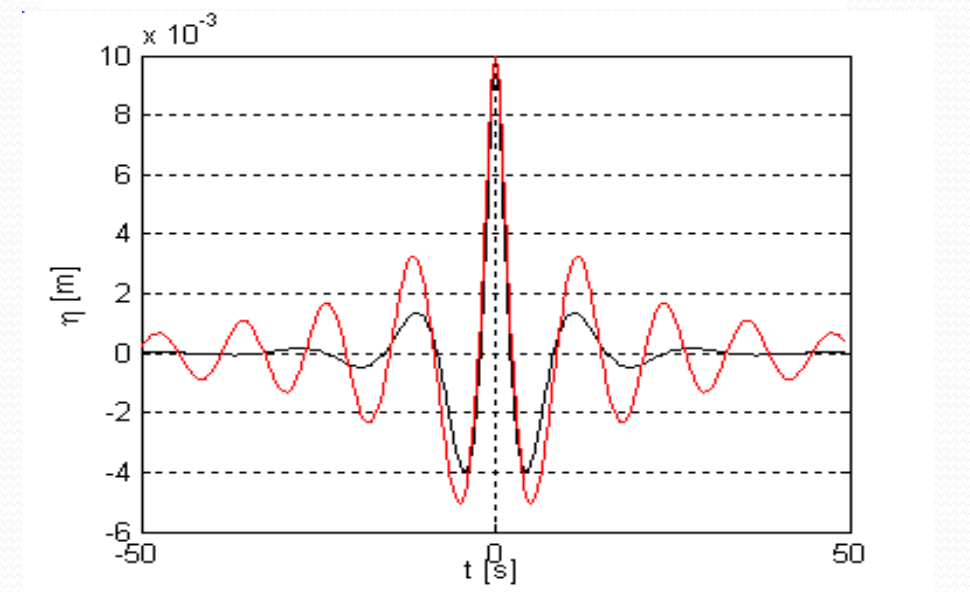
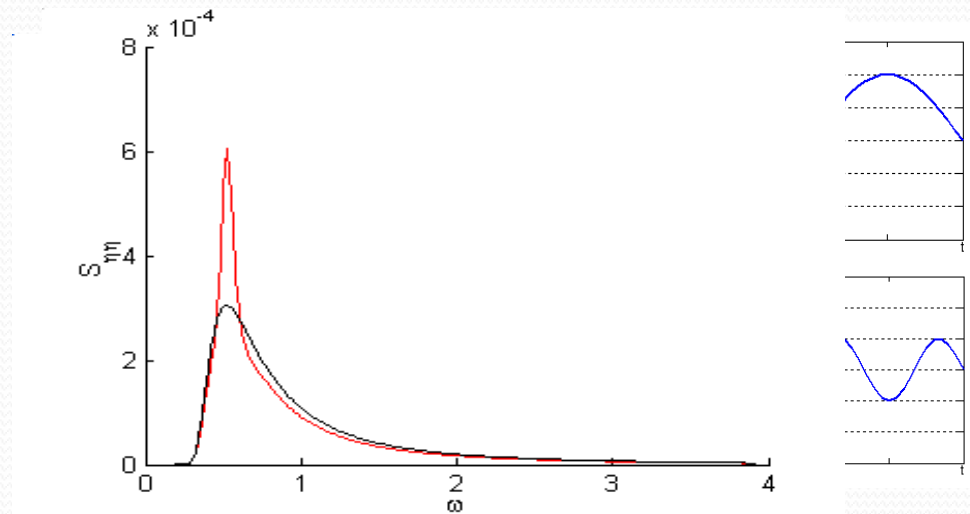
Για κάθε αρμονική συνιστώσα η πυκνότητα ενέργειας υπολογίζεται από τη σχέση

$$\overline{E}_i = \frac{1}{2} g \rho a_i^2$$

Εύρος Συχνοτήτων

Διασπορά Ενέργειας:
περιγράφεται από το
φάσμα $S_{\eta\eta}(\omega)$

Μεγάλο κύμα:
άθροισμα
κυματοκορυφών

Χαρ/κά Μεγέθη Πραγματικών Κυματισμών

Μέσο ύψος κύματος $\rightarrow \bar{H} = H_{100} = \frac{\sqrt{\pi}}{2} H_{rms}$

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΥΨΟΣ ΚΥΜΑΤΟΣ = η μέση τιμή του ανώτερου 33% των υψών κύματος $\rightarrow H_s = H_{33} = \sqrt{2} H_{rms}$

$$P(H > H_{33}) = 0,135$$

Η μέγιστη πιθανή τιμή H_{max} σε δείγμα N τιμών H :

$$\rightarrow H_{max} = H_{rms} \sqrt{\ln(N)}$$

όπου $N = T_L / T_z$ (αν δεν είναι γνωστό)
 T_L η διάρκεια καταγραφής και
 T_z η μέση περίοδος κύματος.

Variance of surface elevation $\sigma_\eta^2 = \int \eta^2 dt$

Significant wave height, $H_s = 4\sqrt{\sigma_\eta^2}$

Root-mean-square wave height, $H_{rms} = H_s / \sqrt{2}$

ΠΡΟΓΝΩΣΗ ΚΥΜΑΤΙΣΜΩΝ

(wave forecasting)

- εμπειρικά μοντέλα
- δυναμικά-υπολογιστικά μοντέλα

ΕΜΠΕΙΡΙΚΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΠΡΟΓΝΩΣΗΣ

- SMB (Svedrup-Munk-Bretschneider)
- JONSWAP-PM (ενεργειακά φάσματα)

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ ΦΑΣΜΑΤΑ-1.Φάσμα JONSWAP

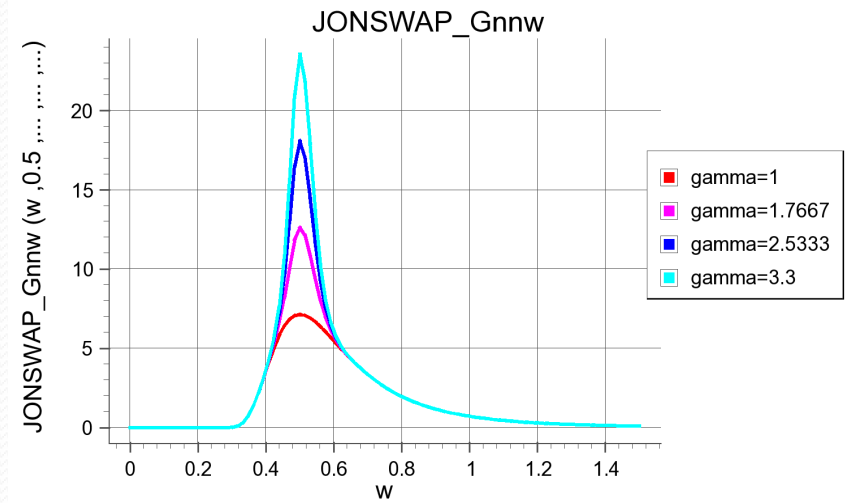
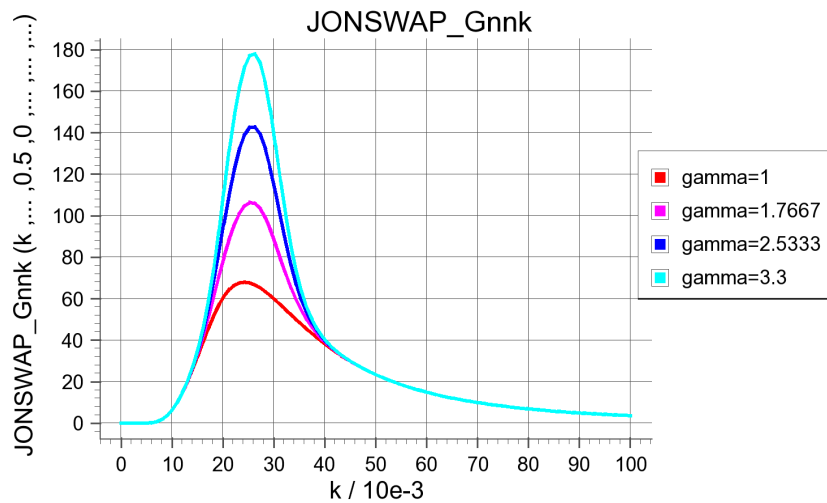
Μετρήσεις στη Β. Θάλασσα
ανάπτυξη κυματισμών με περιορισμό μήκους

$$E(f) = ag^2(2\pi)^{-4} f^{-5} \exp\left[-1,25\left(\frac{f}{f_p}\right)^{-4}\right] \gamma \exp\left(-\frac{(f-f_p)^2}{2\sigma^2 f_p^2}\right)$$

$$a = \frac{0.076}{\left(g \frac{F}{U_{10}^2}\right)^{0.22}}$$

$$f_p = \frac{3.5g}{U_{10} \left(g \frac{F}{U_{10}^2}\right)^{0.33}}$$

Jonswap

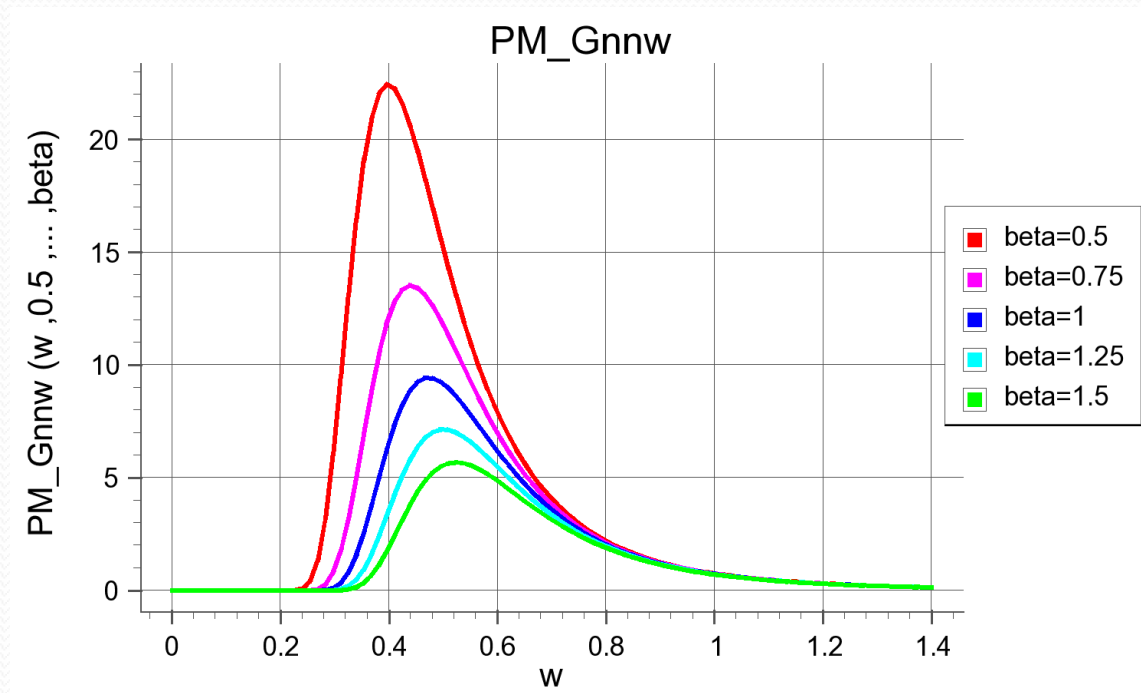
2. Φάσμα Pierson Moskowitz (PM)

Η διάρκεια πνοής του ανέμου και το μήκος αναπτύγματος είναι απεριόριστα

$$E(f) = \frac{a g^2}{(2\pi)^4 f^5} e^{-\frac{5\left(\frac{f_p}{f}\right)^4}{4}}$$

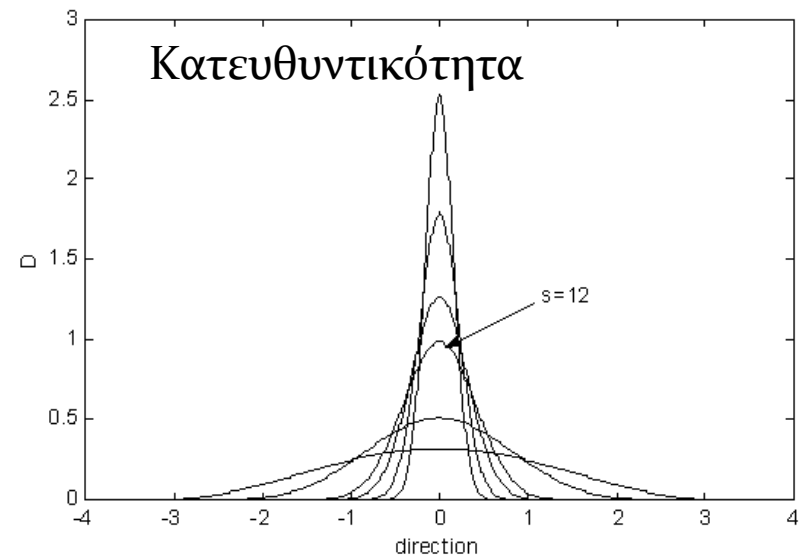
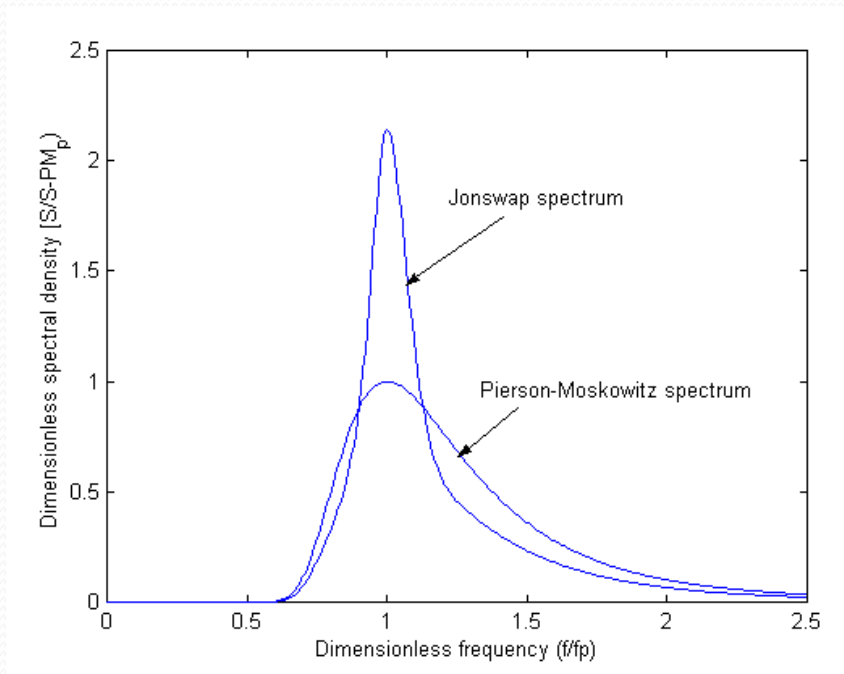
$$f_p = \frac{0.7916g}{2\pi U_{10}}$$

Pierson Moskowitz

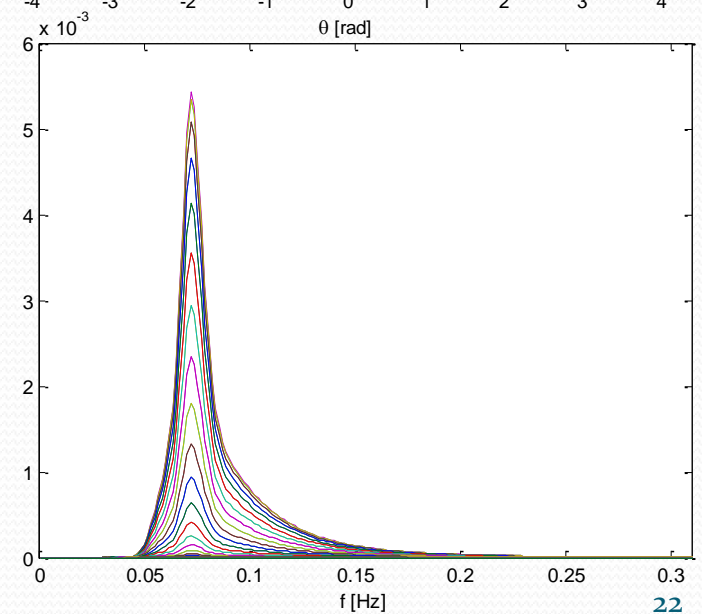
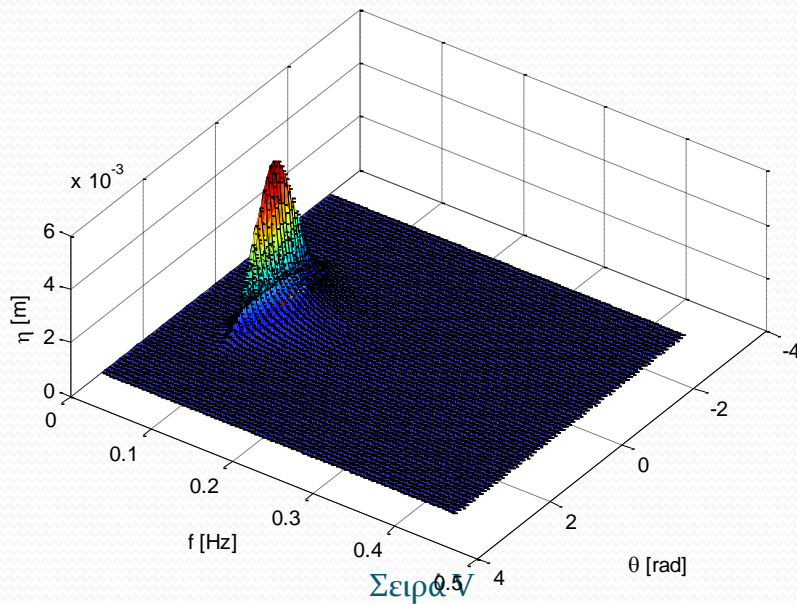
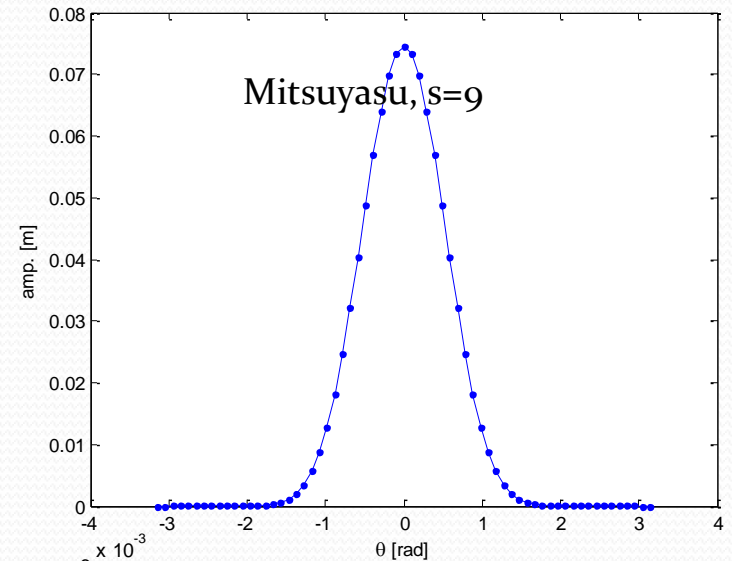
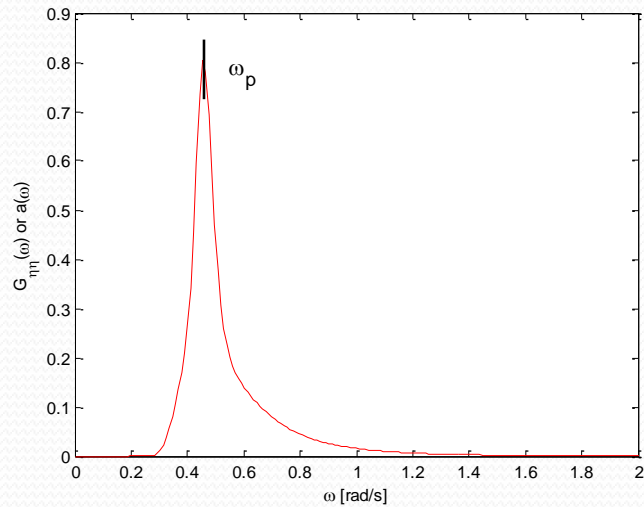

Jonswap vs. P.M.

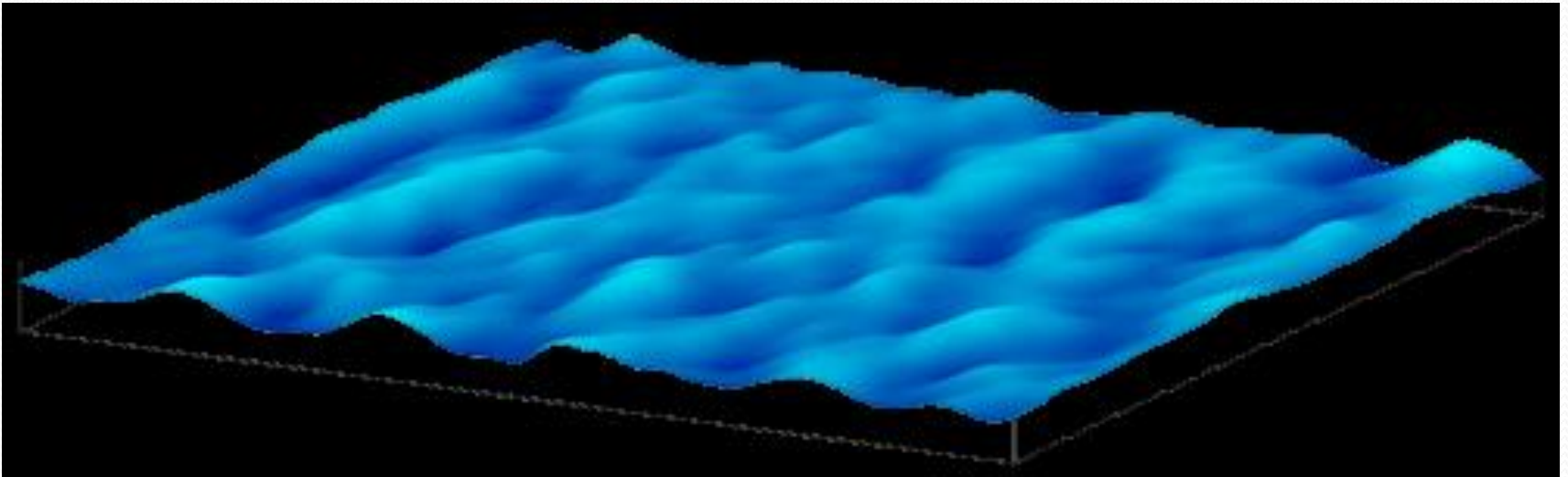
- Κατανομή Mitsuyasu (1975) παράμετρος κατευθυντικότητας s .
- $\cos^{2s}(\vartheta)$
- $s \rightarrow 0$ μεγάλη κατευθυντικότητα
- $s \rightarrow \infty$ χωρίς κατευθυντικότητα
- Αντιστοιχεί σε $\sigma_\vartheta = 28^\circ$ κανονικής κατανομής.

Κατευθυντικοί Κυματισμοί (3D)

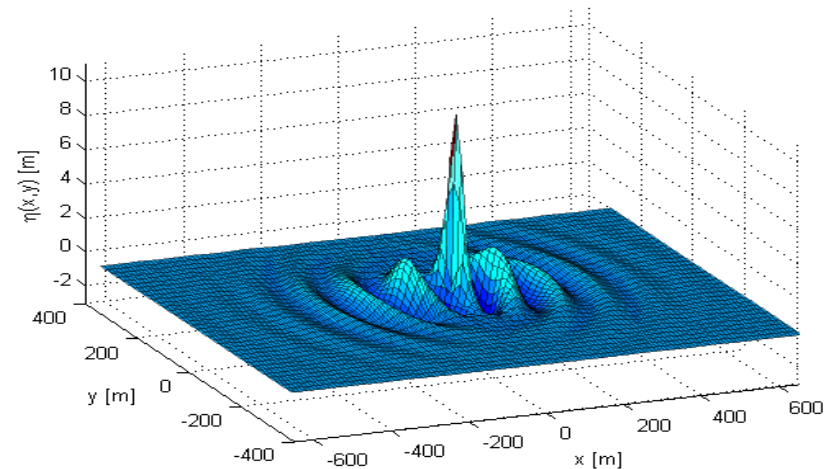
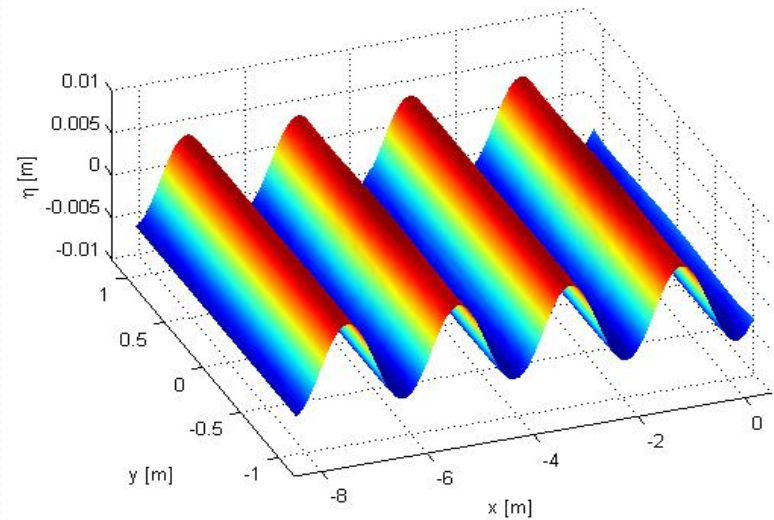

Κατευθυντικοί Κυματισμοί (3D)

Κατευθυντικοί κυματισμοί

- Μονοκατευθυντικοί κυματισμοί:
Μακροκόρυφοι κυματισμοί
- Πολυκατευθυντικοί κυματισμοί:
Βραχυκόρυφοι κυματισμοί

10 top ships in storm

- <https://www.youtube.com/watch?v=aBM7NgMhg9o>

ΠΡΟΓΝΩΣΗ ΚΥΜΑΤΙΣΜΩΝ

Με τη χρήση ενεργειακών φασμάτων (1/3)

$$\text{ΕΛΕΓΧΟΣ: } \frac{gF}{U_A^2} \geq 22.8 \cdot 10^3$$

A. Ισχύει η ανισότητα $\rightarrow$ οι κυματισμοί έχουν πλήρη ανάπτυξη
Άρα ισχύει το ενεργειακό φάσμα **PM (Pierson - Moskowitz)**

$$(5.32) : g \frac{Hs}{U_A^2} = 0.243 \quad \text{και} \quad (5.33) : g \frac{T_p}{U_A} = 8.13$$

$$U_A = 0.71 U_{10}^{1.23} \quad (m / \text{sec}) \quad \text{και} \quad T_p = \frac{2\pi}{\omega_p} = \frac{1}{f_p} \cong 0,8 T_{\text{μέση}}$$

ΠΡΟΓΝΩΣΗ ΚΥΜΑΤΙΣΜΩΝ

Με τη χρήση ενεργειακών φασμάτων (2/3)

B. *Δεν ισχύει η ανισότητα* $\frac{gF}{U_A^2} \geq 22.8 \cdot 10^3$

ΤΟΤΕ γίνεται εφαρμογή του ενεργειακού φάσματος JONSWAP

ΕΛΕΓΧΟΣ: $\frac{gt_D}{U_A} > 68.8 \left(\frac{gF}{U_A^2} \right)^{0.66}$ (5.31)

NAI → ανάπτυξη κυματισμών σε συνθήκες περιορισμένου μήκους

Επίλυση των εξισώσεων (5.29) και (5.30) για τον υπολογισμό των H_s και T_p με $x=F$

(5.29): $g \frac{H_s}{U_A^2} = 0.0016 \left(\frac{gx}{U_A^2} \right)^{0.5}$ και (5.30): $g \frac{T_p}{U_A} = 0.286 \left(\frac{gx}{U_A^2} \right)^{0.33}$

ΠΡΟΓΝΩΣΗ ΚΥΜΑΤΙΣΜΩΝ

Με τη χρήση ενεργειακών φασμάτων (3/3)

Αν δεν ισχύει επιλύουμε την (5.31) έως ισότητα για νέο υπολογισμό νέου F

$$F = \frac{U_A^2}{g} \left(\frac{gt_D}{68.8U_A} \right)^{1.5}$$

ΤΟΤΕ: θέτουμε $x=F$ το οποίο αντικαθίσταται πάλι στις (5.29) και (5.30) για τον υπολογισμό των H_s και T_p

$$g \frac{H_s}{U_A^2} = 0.0016 \left(\frac{gx}{U_A^2} \right)^{0.5} \quad \text{και} \quad g \frac{T_p}{U_A} = 0.286 \left(\frac{gx}{U_A^2} \right)^{0.33}$$

Κλίμακα Beaufort

Μετρήσεις ταχύτητας ανέμου σε ύψος 10m από το έδαφος

Κλίμακα	Ταχύτητα (km/h)	Ταχύτητα (m/s)
0	0-1	<0.28
1	1-5.5	0.28-1.53
2	5.5-12	1.53-3.33
3	12-19.5	3.33-5.42
4	19.5-28.5	5.42-7.92
5	28.5-38.5	7.92-10.69
6	38.5-49.5	10.69-13.75
7	50.0-61.5	13.75-17.08
8	61.5-74.5	17.08-20.69
9	74.5-88.0	20.69-24.44
10	88.0-102.5	24.44-28.47
11	102.5-117.5	28.47-32.64
12	>117.5	>32.64

Μέθοδος SMB

Παράδειγμα

Ανεμος ΒΑ:

A. Σημαντικά Μεγέθη:

Διεύθυνση	Ένταση (BF) (mph)	Συχνότητα (%)	Διάρκεια (h)	Μήκος F (Km)
ΒΑ	8	3	3	120

$$U = 1.87B^{3/2} = 42.31\text{mph} = 42.31 * \frac{1600}{3600} = 18.8 \text{ m/s}$$

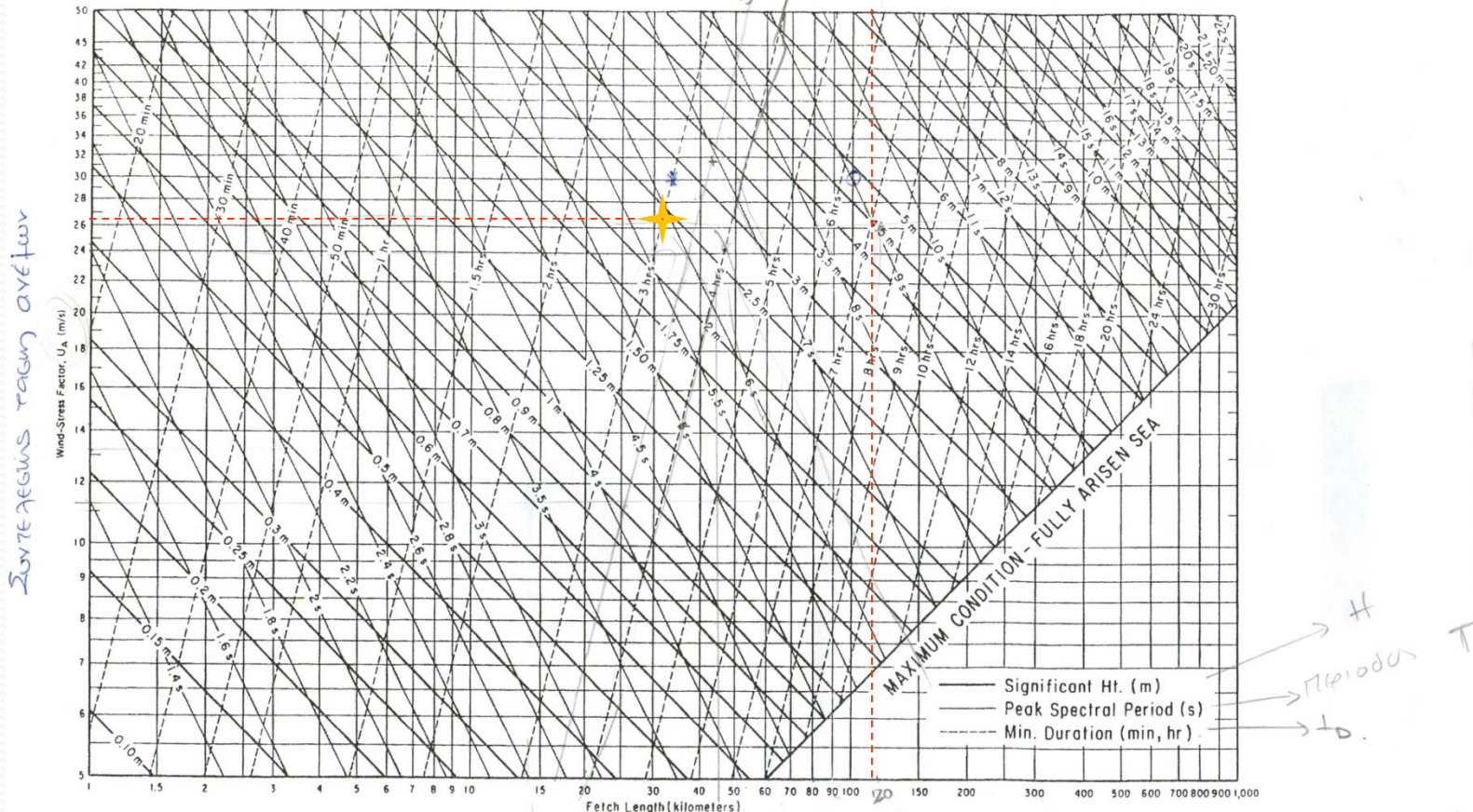
$$U_A = 0.71U^{1.23} = 26.2 \text{ m/s}$$

Από το νομογράφημα SBM (βλέπε επόμενη διαφάνεια):

- $H_s = H_{s,0} = 2.3\text{m}$
- $T = 5.8\text{s} \rightarrow T_s = 0.95 * 5.8 = 5.5\text{s}$ (άνεμος περιορισμένης διάρκειας)
 $\rightarrow T_p = T_s / 0.781 = 7.04\text{s}$ (θεωρείται φάσμα Jonswar λόγω περιορισμένης διάρκειας, αλλιώς θα ήταν $T_p = T / 0.71$ που αντιστοιχεί σε φάσμα πλήρους ανάπτυξης PM)

Μέθοδος SBM

- Από το παρακάτω νομογράφημα (SBM) προσδιορίζω τα σημαντικά μεγέθη H_s και T_s .

Νοτοπλάγιο 4
Σειρά V

Μικρός αναρρόφητος σε έλμ

Μέθοδος SBM

- Έλεγχος 1: $\frac{gF}{(U_A)^2} = 1.7123 * 10^3 < 22.8 * 10^3$
- Έλεγχος 2:

$$\frac{gt_D}{U_A} = 4.0407 * 10^3 < 68.8 * \left(\frac{gF}{(U_A)^2}\right)^{0.66} = 9.3701 * 10^3$$

• Έλεγχος 1: $\frac{gF}{(U_A)^2} = 1.7123 * 10^3 < 22.8 * 10^3$

• Έλεγχος 2:

Άρα νέο $\frac{gt_D}{U_A} = 4.0407 * 10^3 < 68.8 * \left(\frac{gF}{(U_A)^2}\right)^{0.66} = 9.3701 * 10^3$
 = 31.543 * 10³(m)

Άρα νέο $\frac{gt_D}{U_A} = 4.0407 * 10^3 < 68.8 * \left(\frac{gF}{(U_A)^2}\right)^{0.66} = 9.3701 * 10^3$
 = 31.543 * 10³(m)
 και από

και από

$H_s = 2.38\text{m}, T = 5.74\text{s} \Rightarrow T_p = 0.95 * \frac{T}{0.781} = 6.98\text{s}$

$$g \frac{H_s}{U_A^2} = 0.0016 \left(\frac{gx}{U_A^2}\right)^{0.5} \quad \text{και} \quad g \frac{T_p}{U_A} = 0.286 \left(\frac{gx}{U_A^2}\right)^{0.33}$$

$$H_s = 2.38\text{m}, T = 5.74\text{s} \Rightarrow T_p = 0.95 * \frac{T}{0.781} = 6.98\text{s}$$

Δυναμικά (υπολογιστικά) μοντέλα πρόγνωσης κυματισμών

Διατήρηση της κατευθυντικής φασματικής πυκνότητας ενέργειας

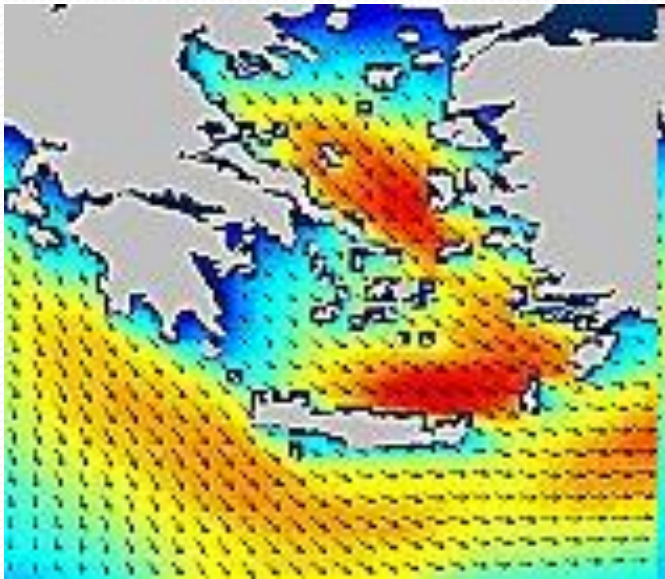
$$\frac{\partial F}{\partial t} + C_g \cos \vartheta \frac{\partial F}{\partial x} + C_g \cos \vartheta \frac{\partial F}{\partial y} = S_{in} + S_{nl} + S_{ds}$$

$F(x, y, f, \vartheta, t)$ η φασματική πυκνότητα ενέργειας

S_{in} όρος ανάπτυξης κυματισμών

S_{nl} όρος ανακατανομής ενέργειας

S_{ds} όρος απωλειών ενέργειας (θραύση)

Το κυματικό μοντέλο ΠΟΣΕΙΔΩΝ